

FER

Saksnr: 2017-08

Ref: FER 08-17k

Oslo, 9. november
2018

FAGETISK ANKESAK 2017-08: VEDTAKSPROTOKOLL

Ankeutvalget for fagetiske klagesaker, AFEK har den 26.09.18 vurdert ankesak 2017-08. Anken gjelder klagesak 08/17k, der X klaget inn psykolog Y i brev av 22.02.2017. Klagesaken ble avsluttet i Fagetisk råd 31.05.2017 med følgende vedtak:

[5.1.1.2] Brudd på de fagetiske prinsippene er ikke godtgjort.

X har anket dette vedtaket inn for AFEK i brev av 30.08.2017. Fagetisk råd har vurdert anken 25.09.2017, fastholdt sitt tidligere vedtak, og oversendte saken til AFEK 27.09.2017.

Fagetisk råd behandlet saken uten kontradiksjon. AFEK vurderte i møte 31.01.2018 at saken ikke var tilstrekkelig opplyst, og besluttet å behandle saken med kontradiksjon.

Slik Ankeutvalget oppfatter det, er de sentrale klagemålene:

1. Klager ber om å få en vurdering av om innklaget psykologs holdninger og opptreden er akseptabel og om han holder faglig mål.
2. Klager mener innklaget psykolog har behandlet klager og mor på ulik måte.
3. Klager problematiserer at innklaget psykolog ikke synes å ha stilt spørsmål ved hvem som har hatt mulighet til å påvirke samværssituasjonen og barnets motivasjon til samvær, og om mor kan ha påvirket barnet til å bli utrygt.
4. Klager stiller spørsmål ved at innklaget psykolog sier at barnet trenger klare grenser og rutiner og veileder mor i å opptre med større autoritet, samtidig som han fritar henne for ansvar for sønnens trass.
5. Klager påpeker også at innklaget psykolog kunne ha presentert sine scenarier/spekulasjoner for foreldrene før han konkluderte i notats form med autoritativ styrke. Klager skriver at innklaget psykolog kan, slik han posisjonerer seg, mistenkes for å misbruke sin makt og innflytelse.
6. Ifølge klager er innklaget psykolog sine anbefalinger uten forbehold om alternative forklaringer/forståelser som kan gi andre løsninger.
7. Klager opplever at innklaget psykolog, ved å ikke være kritisk til mors eneregime, har gitt «mor makt og mulighet til å bearbeide sak og situasjon til sin fordel».

8. Ifølge klager opplevde han også at innklaget psykolog ikke tok klagers synspunkt på alvor. Klager påpeker at det virket som innklaget psykolog ikke forsto særlig mye av barnets reaksjoner som uttrykk for andre forhold enn utelukkende «*mors trygghet*».

AFEK sendte 23.03.2018 brev til innklaget psykolog, der han ble bedt om å reflektere over spørsmålene nedenfor med henvisning til følgende punkter i "*Etiske prinsipper for nordiske psykologer*":

[II.1] *Respekt for personers rettigheter og verdighet*, underpunkt "Respekt", "Konfidensialitet og taushetsplikt", "Informert samtykke og valgfrihet", "Selvbestemmelse"

- [II.2] *Kompetanse*, underpunkt "Etisk bevissthet", "Kompetanse og kompetanseutvikling", "Kompetansebegrensninger", "Metodebegrensninger. "Begrensninger i rammebetingelsene"
- [II.3] *Ansvar*, underpunkt "Ansvar", "Unngåelse av misbruk/skade",
- [II.4] *Integritet*, underpunkt "Redelighet og tydelighet"

AFEK fant det mest tjenlig å formulere konkrete spørsmål til innklaget psykolog.

Mandatet

Mandatet lød: «...*samtale med partene og barnehagen med siktemål å tilpasse samværet til barnets beste.*»

Spørsmål til psykologen: Reflekterte han over muligheten for å be om et utvidet mandat etter barneloven § 61. nr 3, og begrunnelsen for valget av framgangsmåte.

Psykologens notat, datert 26.11.15.

Spørsmål til psykologen: Begrunnelsen for å gi et konkret råd. Kunne han i stedet valgt å avveie de utviklingsmessige konsekvensene for barnet ved ulike alternative samværsordninger?

Rollen.

Spørsmål til psykologen: Ved arbeid med foreldretvister i retten har psykologen ulike oppgaver og roller: mekler, rådgiver, sakkyndig. Hvilke refleksjoner har psykologen om rollene i denne saken slik han, retten og foreldrene kan forstå den?

Svar fra innklaget psykolog

I brev fra innklaget psykolog, 31.03.2018 gir han først en historisk oppsummering av saken. Han svarer dette på spørsmålene fra AFEK:

Spørsmål 1 «*Reflekterte han over muligheten for å be om et utvidet mandat etter barneloven § 61 nr. 3, og begrunnelsen for valget av framgangsmåte.*».

Svar på spørsmål 1: Det er dommeren som suverent velger valg av prosess i foreldretvistsaker, inkludert innholdet i sakkyndiges mandat. Jeg var oppnevnt som sakkyndig etter barneloven (bl.) § 61 nr. 1 og jeg fikk deretter et tilleggsmandat, også etter bl. § 61nr. 1, om å gjennomføre nye samtaler med foreldrene, innhente informasjon fra barnehagen og avgi en «kort rapport» til retten. Sakkyndig hadde tidligere hatt samtaler med foreldrene og foretatt observasjoner av barn og foreldre. Under det siste og tredje saksforberedende rettsmøtet (SFM) i januar 2016, avholdt rett i

etterkant av mitt notat (som AFEK er kjent med gjennom klagen), ble det klart at foreldrene stod svært langt fra hverandre med tanke på å finne en løsning. Etter å ha hørt foreldrene i dette rettsmøtet, gikk jeg mer i dybden på mine vurderinger og anbefalinger slik saken hadde utviklet seg. Sakkyndig støttet i rettsmøtet da opp om at saken ble berammet som hovedforhandling og at det ble oppnevnt sakkyndig etter bl. § 61 nr. 3 for grundigere utredning. Jeg viser her til min uttalelse til TFD om dette.

Spørsmål 2: «Begrunnelse for å gi konkret råd. Kunne han i stedet valgt å avveie de utviklingsmessige konsekvensene for barnet vi å gi ulike alternative samværsordninger?»

Svar på spørsmål 2: Mitt notat ble utarbeidet mellom andre og tredje SFM. Begrunnelse for å gi et konkret råd i notatet var at konflikten mellom foreldrene hadde eskalert betydelig, kommunikasjonen mellom dem hadde stanset opp og barnets negative reaksjoner i forbindelse med samvær hadde eskalert ekstremt. Å gi et konkret råd var tenkt å virke konfliktdempende og å beskytte barnet. I en tidligere fase av prosessen hadde sakkyndige gitt retten og foreldrene psykologfaglige refleksjoner rundt slike alternative samværsordninger. Disse bidro i en tidligere fase til at det ble etablert kontakt mellom far og sønn under tilsyn. Det er min vurdering at å ikke gi et konkret råd når jeg valgte å gjøre det på bakgrunn av barnets uholdbare situasjon, ville være fagetisk betenkelig. Jeg minner om at dette var en samværs sak og ikke tvist om fast bosted. Etter å ha hatt flere samtaler med mor over en lengre periode, samt selv ha observert barnet, var det sakkyndiges vurdering at mors beskrivelser av barnet og barnets reaksjoner fremstod som pålitelige. Jeg viser her til min uttalelse til TFD. Slik jeg forstår det, er det denne vurderingen som er kjernen i fars/fars advokats kritikk av mitt sakkyndige arbeid. Dette er en kritikk jeg ikke kan si meg enig i. Det er for øvrig en rekke påstander og premisser i klagen som jeg mener er feilaktige.

Spørsmål 3: «Ved arbeid med foreldretvister i retten har psykologen ulike oppgaver og roller: mekler, rådgiver, sakkyndig. Hvilke refleksjoner har psykologien om rollene i denne saken slik han, retten og foreldrene kan forstå den?»

Svar på spørsmål 3: Som psykolog i foreldretvister for domstolene innehas alle rollene. At psykologen er sakkyndig ligger i den formelle oppnevningen fra retten, at psykologen er både rådgiver og mekler ligger innebygd i mandatet som følger oppnevningen i bl. § 61 nr. 1. Hvis rettsprosessen avdekker, til tross for mekling fra dommer og sakkyndig, at konflikten mellom foreldrene eskaleres til ulempe og belastning for barnet, er det naturlig at psykologen som sakkyndig blir mer rådgiver og mindre mekler. I noen saker hvor det avdekkes underveis at foreldrene og deres advokater er mer opptatt av de voksnes rettigheter og mindre opptatt av barnets behov for trygghet og beskyttelse i hverdagen, er det sakkyndiges fagetiske plikt å bidra til å få oppmerksomheten tilbake på barnets situasjon og dets fungering, utvikling og behov. Dette er særlig utfordrende i saker hvor advokatene har svært ulik tone, arbeidsmåte og saklighetsnivå.

Kommentarer fra klager på redegjørelsen fra innklaget psykolog.

Klager kommenterer innklaget sitt svar i brev datert 18.06.2018. AFEK begrenser omtalen av brevet til å gjelde klagers kommentarer til spørsmålene som innklaget psykolog er bedt om å svare på. Slik AFEK vurderer det, kan kommentarene oppsummeres til at klager ikke er enig i innklaget psykologs etiske refleksjoner. Klager stiller en del andre spørsmål som han ønsker svar på, men etter AFEKs vurdering er ikke disse relevant for den fagetiske refleksjonen.

Sluttkommentarer fra innklaget psykolog.

Innklaget psykolog skriver i sine sluttkommentarer i brev 11.07.2018 at han ikke har ytterligere kommentarer når det gjelder klagen enn de han kom med i sitt brev av 11.04.2018.

Vurdering

Ankeutvalget har behandlet ankesaken gjennom kontradiksjon. Innklaget psykolog ble forelagt konkrete spørsmål som han skulle svare på. Etter ankeutvalgets vurdering har psykologen redegjort for og reflektert rundt de fagetiske spørsmålene på en tilfredsstillende måte. Det er ikke fremkommer brudd på fagetiske prinsipper.

Ankeutvalget slutter seg til Fagetisk råds vedtak datert 03.05.2017

Vedtak:

[5.2.1.2] Brudd på de fagetiske prinsippene er ikke godtgjort.

Ankeutvalgets vedtak kan ikke påklages. Eventuelle forespørsler eller innsigelser rettes til Ankeutvalget.

Vennlig hilsen

Ankeutvalget for fagetiske klagesaker

Knut Dalen
leder

Kopi: